

“Soc partidària de superar els tabús”

Anna Manso ha debutat en novel·la d'adults després de publicar 50 títols de literatura infantil i juvenil
ORIOL DURAN.

Després d'una trajectòria llarga i solvent com a autora de literatura infantil i juvenil, Anna Manso debuta en novel·la d'adults amb *Un cor de neu* (La Magrana), una obra amb molts elements creatius interessants i uns temes de fons –en especial un de dolorós– que activen les emocions dels lectors, sense perdre de vista el valor narratiu. Una trama de pocs personatges, en un ambient –climàtic i emocional– fred, al Berguedà, amb una protagonista de 65 anys que viu aïllada i que es troba amb un llop... que parla. Que aquest element no faci creure a ningú que Manso ha escrit una obra infantilitzada, en absolut; és dura, perquè ho havia de ser, com la neu quan es glaça.

El primer que surt de vostè a internet és que és guionista. Com va començar? Vaig començar estudiant una formació professional de tècnic de cinema. I ja vaig veure clar que jo el que volia era dedicar-me a escriure històries. Aleshores vaig fer un màster d'escriptura de guions a la Universitat Autònoma. L'abundància de sèries de ficció no garanteix feina i amb un sou digne... A Catalunya, els preus pels guions estan congelats. Per tant, quan puja l'IPC, passa a ser un preu empobrit. Després de la crisi del 2008 a

Catalunya hi va haver una fugida d'autors d'audiovisual. Ara, amb l'arribada de les plataformes, que la situació econòmica és una mica diferent i que s'ha entès que per crear un país cal tenir ficció pròpia, estem en una situació més productiva. El teletreball també ens ha ajudat. No cal viure a Madrid per treballar en una producció d'allà, i no fa tants anys això era inevitable. Ara s'està imposant treballar a distància i, també, fer reunions virtuals... L'equip de Com si fos ahir vam començar a fer reunions per Zoom i han vingut per quedar-se. Ara combinem reunions virtuals amb presencials. Ha publicat cinquanta títols de literatura infantil i juvenil abans d'una novel·la per a adults... Com és? Abans que escriure guions, la meva primera vocació és escriure històries en format literari, però va venir després. El guió em va donar la disciplina i la confiança de saber que podia tirar endavant qualsevol mena de ficció. Quan va néixer la meva primera filla, ara fa 23 anys, em va arribar una mena de valentia que em va permetre superar les traves que jo mateixa em posava i que m'impedièren escriure. I va ser de gènere infantil, per què? De petita vaig tenir una infantesa potser no desgraciada, però gens idíl·lica, soc la sisena de set germans i em vaig haver d'espavilar sola. Els llibres van ser el meu refugi de felicitat i em va quedar un impacte emocional molt positiu que em va empènyer a escriure llibres que oferissin aquest recer. Tot i que la literatura infantil i juvenil és la franja que més es ven, no acostuma a comptar amb l'atenció dels mitjans... No és tractada en igualtat de condicions que la literatura adreçada al públic adult. Em resulta incomprendible perquè són els fonaments d'un país lector. Necessitem una literatura infantil i juvenil de qualitat i això passa perquè tingui un prestigi social i que s'incorporin nous autors, i ens cal la complicitat dels mitjans, cosa que ara és insuficient. En general es publica molt, cada cop més, i això obliga a competir amb moltes novetats, es perd el concepte de 'llibre de fons' i és molt complicat guanyar-se la vida... M'agradaria que els autors ens guanyéssim més bé la vida i això passa perquè es vinguin més llibres, no només que es llegeixi més. Llarga vida a les biblioteques públiques, però l'actual cànon que remunera els autors és misèrrim... I aquest no és l'únic problema... No, també hi ha autors que venen perquè són coneguts, no perquè escriguin bé, tot i que això és ben lícit. Són les editorials, i també en part els mitjans, les que haurien de fer un cribratge de títols. Però,

paradoxalment, el talent no és casual, i per aconseguir tres bons autors potser se n'han de publicar tres-cents. Per tant, el que cal són ajuts institucionals, sobretot en català. Hi ha un pla nacional per a la lectura i el llibre, però ja anirem veient en què es concreta. Tornant a 'Un cor de neu', com és que fins ara no havia escrit una novel·la per a adults? Perquè mai m'havia plantejat una novel·la per a adults. No era un neguit que tingués. La història se'm va presentar quan em van encarregar un conte, on hi havia una escriptora que vivia sola a la muntanya, es trobava un llop i el llop parlava. Allò va ser la llavor d'aquesta novel·la, que he trigat anys a escriure. A més del conte amb l'escriptora i el llop, també hi ha un tema social dramàtic que suposo que va ser el motor principal de la novel·la. Sí, era un tema que feia molt anys que duia dins. El que separa la Sara, que és la protagonista, del seu fill Josep, amb qui no es parla des de fa vint anys, està vagament inspirat en un cas real que vaig conèixer i que em va trasbalsar. Era un cas traumàtic, molt mal resolt, una situació molt dura dins d'una família aparentment modèlica. Quan vaig conèixer els dimonis de dins d'una família, l'impacte em va fer prometre que escriuria sobre aquest tema. Una xacra social de què s'hauria de parlar. Soc partidària de superar els tabús, de mirar les merdes de cara. Alguns silencis poden matar. Parlant de silencis i del tema troncal de l'obra, no sé si el podem comentar sense matar la incògnita que es manté al llarg de bona part de la trama... Tinc el dubte de què és millor, si no dir res per respectar la trama o parlar-ne una mica perquè el tema és greu i es mereix que hi parem atenció... Deixem-ho que un dels temes de què parlo a la novel·la són els abusos sexuals que es produeixen dins de les famílies. I de com, tantes vegades, les víctimes se senten soles, desamparades. Això passa més del que voldríem saber. La Fundació Vicki Bernadet, que fa una feina encomiable, hi posa xifres: actualment, un de cada quatre nens és víctima d'abusos sexuals a Catalunya. És un tema que em resulta humanament incompreensible, que em revolta... Un altre dels temes de fons és el penediment, la cerca de redempció, d'alguna manera. Em plantejo si la redempció és possible. A mi m'agrada pensar que sí. Tot i que de vegades es fa tard. La redempció va unida al reconeixement de la culpa. Hi ha moltes mostres de reconciliació entre víctima i botxí, com ara al País Basc, entre familiars d'assassinats per ETA i membres d'aquesta organització. La protagonista, Sara Rovira, és més gran que vostè i amb un tarannà que em fa l'efecte que no té a veure amb el seu, però és autora d'infantil... Per què? Necessitava que la Sara tingués un ofici solitari, introspectiu i que, d'alguna manera, li permetés evadir-se. Si havia de ser escriptora, vaig voler que ho fos de literatura infantil per reivindicar la nostra existència, per normalitzar-la en forma de personatge literari. A més, lligava amb l'existència d'aquest llop, que no deixa de ser un arquetip de la literatura infantil, de la literatura universal, que en el cas d'Un cor de neu és una figura benèfica, per trencar l'estereotip. Sí, és un llop ben peculiar... Es diu Impossible i vaig voler que fos irònic i tendre, perquè no tot ha de ser dur i eixut, a la novel·la. Però aclareixo que no és ni realisme fantàstic, ni màgic. Tot té una explicació... Cal deduir que coneix bé la zona del Berguedà en què ambienta la novel·la... Sí, perquè la família Manso prové del Berguedà. Encara hi conservem una casa i ho vaig triar com a espai perquè és un paisatge preciós i prou llunyà. A més, a la zona vaig descobrir una casa solitària ideal per situar la Sara i es diu les Lloberes, i em va semblar una bona sincronia, tot i que ho vaig descobrir un cop escrita la novel·la. Amb un punt de vista universal i transversal l'obra també parla de l'amor: si sempre podem estimar, o si mai, o amb quines reserves, o si l'amor trencat es pot reconstruir... L'amor, encara que soni molt obvi, ho mou tot, per presència o per absència. Hem d'aprendre a estimar i a estimar més. Tant de bo ens haguessin ensenyat a estimar bé des de petits. Les paraules no ho poden dir tot, calen determinades accions que ajudin a mostrar què és estimar. La protagonista, voluntàriament, viu aïllada del món i es relaciona amb pocs personatges: una dona de fer feines romanesa, l'editora i un amant madur com ella. Aquest és un altre dels temes que hi apareixen, la sexualitat a la maduresa. Primer, dels personatges, vaig tenir la Sara i un fill que jo volia que tingués 40 anys. Per això ella en té 65. Volia que ella fos molt potent, que malgrat la cuirassa emocional que carrega es connectés amb la vida d'unes altres maneres, amb plaers gastronòmics i una sexualitat absolutament desacomplexada, com la que tenim actualment moltes dones a partir dels 50 anys. Perquè la sexualitat no acaba amb la menopausa, com de vegades es vol fer creure. A més, el tabú de la sexualitat femenina em diverteix posar-lo damunt la taula. I aquests i altres personatges i el que poden simbolitzar els tenia previstos abans de començar la redacció? Els llibres gairebé mai no els escric amb escaletes prèvies, decidint personatges i situacions per endavant. Els guions, sí. Soc una escriptora molt orgànica, que sé com comença i com acaba l'obra, més o menys què passa pel mig, però deixant que el procés

em sorprengui... Tot i que amb una barana: la Sara, el Josep i l'Impossible estaven claríssims i, a partir d'ells, va anar apareixent tot un univers. Les eines per escriure ja les tenia i ben esmolades, però escrivint per a adults i no per a infants i joves s'ha sentit més lliure o més encotillada? No vaig pensar en res. Va ser una escriptura fluida diria que com mai abans. Potser em va passar una cosa semblant amb La llista d'aniversari. Vaig escriure Un cor de neudurant el confinament i m'obligava a parar perquè no volia escriure tantes pàgines al dia! Va ser un rapte creatiu. També és cert que era el confinament i que van aturar la sèrie de TV3, em vaig quedar sense feina i em vaig desesperar bastant. Però l'escriptura em va salvar.

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 22-11-2022, Pàgina 14

-El Punt Avui. Nacional 22-11-2022, Pàgina 14

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/2219550-soc-partidaria-de-superar-els-tabus.html>